

Het Polderhuis Blad

Informatieblad over Westkapelle

NUMMER 34

MAART 2007

Oplage 1250, incl. buitengebied

Redactieadres: Kon. Julianastraat 19, 4361 EA Westkapelle

De Schat van het Polderhuis

De afgelopen zomer hebben we regelmatig aan bezoekers gevraagd wat zij de mooiste 'schat' van het museum vonden. Degene die de vraag wilden beantwoorden kregen een formuliertje om het op te schrijven. Voor de kinderen hadden we een prijs beloofd. Uit alle inzendingen hebben we een naam getrokken: Shamila van Hercules, Europaplein 21. Zij vond de wrakstukken in de tuin het mooiste! Shamila krijgt een waardebon waarmee ze iets leuks kan kopen in de museumwinkel.

Foutjes....

Twee missers in het vorige Polderhuis Blad. Allereerst bij de jubilerende verenigingen: we zijn de Chr. Ref. Bibliotheek afdeling Jeugdwerk vergeten. Zij bestonden in 2006 maar liefst 115 jaar! Alsnog gefeliciteerd. De tweede fout betreft de foto bij het artikeltje over de Nederlandse jeugdkampioen Kustvisen. Per abuis is daar de verkeerde foto bij gezet, niet van de winnaar maar van zijn broer die nr. 8 werd. Sorry dus voor Kristiaan.

Exposities

De komende maanden zijn er steeds wisselende exposities in de ontmoetingsruimte.

1. Tijdfragmenten van de Wasschappelse zeedijk (tot en met 20 mei)

De Wasschappelse zeedijk is al eeuwenlang de trotse beschermer van Westkapelle én van het hele eiland Walcheren. In de expositie 'Tijd-

HOOFD SPONSOR

fragmenten van de Wasschappelse zeedijk' (in de ontmoetingsruimte) is een tijdbalk te zien met daarin opgenomen de belangrijkste gebeurtenissen rond de zeedijk. Ter illustratie zijn een aantal originele bijzondere stukken te zien.

De stad Westkapelle, Smallegange 1696, met duidelijk zichtbaar de dijk; Westkapelle 1550 met binnen- én buitendijk, van Jacob van Deventer; de Westkappelsche dijk, een kopergravure uit 1743 en een (technische) tekening van de Westkappelse dijk in 1890 van M.C. Koole (Commissie te Westkapelle).

De periode vanaf 1900 is te zien in het museum zelf, met een zwaar accent op de bouw van de Atlantikwall, de bombardementen en het herstel van de dijk. Een ander belangrijke periode was in de jaren tachtig: verzwaring van de zeedijk, een direct gevolg van de overstroming van grote delen van Zeeland in 1953. Een prachtig fotofilmje (ca. 18 minuten) en een TV filmje (ca. 20 minuten) over de ingreep is in de ontmoetingsruimte te zien. Beide filmjes komen op één DVD die u kunt bestellen voor 15,- In een aangrenzend vertrek tot slot kan men zien wat de toekomst gaat brengen voor de machtige zeedijk: project de Zwakke Schakels.

2. Kindermuseum: Spaar en bewaarmuur (27 april tot en met 20 mei)

Alle kinderen van Westkapelle in de leeftijd van groep 6-7 en 8 mogen meedoen aan het Kindermuseum. Elk kind mag een voorwerp uitlenen aan het museum, een voorwerp dat zij

Hoofdsponsor

Rabobank

belangrijk vinden om te bewaren voor later. Dat kan een boek zijn, een foto, een knuffel, iets van opa of oma, iets wat ze zelf gemaakt hebben.... Via school worden er kleine boekjes verspreid over sparen en bewaren voor later. Daarin staan ook voorbeelden en bewaartips. Kinderen die buiten Westkapelle op school zitten, mogen zo'n boekje zelf komen halen in het Polderhuis. Kinderen die mee willen doen kunnen een Museum Objecten Kaart (MOK) ophalen in het Polderhuis. De kaart moeten ze thuis zelf invullen en tegelijk met het voorwerp naar het museum brengen op 25 en 26 april. We komen hier begin april nog op terug.

3. "Zeeuwse juweeltjes, verleden en heden"

(25 mei t/m zaterdag 28 juli 2007)

Werken van Els Burgers-Boone en Gerjanne Wiersum-Huisman.

Onder de titel "Zeeuwse juweeltjes, verleden en heden" exposeren Els Burgers-Boone en Gerjanne Wiersum-Huisman in de maanden juni en juli 2007 in de ontmoetingsruimte van ons museum. Het werk dat beiden zullen laten zien, is gebaseerd op het Zeeuwse sieraad en de titel "Zeeuwse juweeltjes" verwijst daar ook naar. Els Burgers-Boone, dochter van de voormalige opzichter van de Polder Walcheren Bram Boone, toont pasteltekeningen van Zeeuwse sieraden. Deze pastels, schilderijtjes van strikken, gitten, bloedkoralen, broekstukken en Zeeuwse knopen zijn zo verfijnd weergegeven dat het bijna foto's lijken. Ze zijn tijdens de expositie te koop.

Gerjanne Wiersum-Huisman maakt moderne sieraden, die geïnspireerd zijn door het Zeeuwse sieraad. Op een eigentijdse manier worden de oude vormen van strik, slot, kraal, knoop, broekstuk en de traditionele kleuren rood, oranje, grijs, zwart, goud en zilver in de sieraden verwerkt. Ze bestaan uit kralenkettingen, hangers, armbanden, broches, en zijn van heel licht draagbaar materiaal gemaakt, door haarzelf ontworpen. Ook deze sieraden zijn gedurende de expositie te koop. Tevens tonen we oude werktekeningen voor het vervaardigen van de originele sieraden (+ 1900) uit het bezit van de firma Minderhoud. De expositie is te zien van 25 mei t/m 29 juli 2007

4. Paalvast in het Polderhuis: Romantiek en Zeeuwse nuchterheid

Van 1 augustus t/m 30 september 2007 exposeert de jonge Veerse kunstschilder Michiel Paalvast (Waarde, 1977) in de ontmoetingsruimte van het Polderhuismuseum.

Wij zijn daar bijzonder blij mee, want Michiel maakt speciaal voor deze expositie nieuwe schilderijen van Westkapelle en omgeving. Zelf

omschrijft hij zijn werk als kleurrijk, krachtig, hedendaags realisme. Zijn werkwijze is een samenspel van schilderen, tekenen en pastel, waardoor karakter in het doek ontstaat.

Hij probeert observerend en aanschouwelijk te werken, zonder te oordelen. De uitdaging hierbij is om een zo rijk mogelijk beeld neer te zetten, dat toch heel eenvoudig overkomt.

Michiel heeft al door de straten van Westkapelle gedwaald en enkele schetsen gemaakt, die uitgewerkt zijn tot schilderijtjes. U kunt deze zien en ook ander werk van hem op zijn website www.michielpaavast.nl.

In het voorjaar gaat Michiel buiten schilderen en kunt u hem aan het werk zien op de dijk, langs de kreek of in de straten van Westkapelle. Wij zijn erg benieuwd naar het resultaat en hopen ú ook.

De schilderijen zijn gedurende de expositie te koop in het museum. Dus misschien hangt er straks wel een echte Paalvast bij u aan de muur.

5. Wederopbouw van Westkapelle, 60 jaar

In het najaar wordt er in het museum extra aandacht besteed aan het feit dat het zestig jaar geleden is dat na de inundatie de eerste stenen huizen en bedrijven werden gebouwd. Met name op de benedenverdieping in het museum kunnen bezoekers kennis nemen van de originele plannen, de gerealiseerde plannen en belangrijke mensen en panden in deze periode.

Nog niets staat definitief vast, maar de expositie wordt waarschijnlijk verdeeld in drie thema's:

A. "Herbouwplannen", met aandacht voor architecten, plannen, vergunningen, etc.. Met name van Westkappelse aannemer/architect W. Roelse zullen veel spullen te zien zijn.

B. "Uitvoering", met veel materiaal over het bouwen van de panden, alsmede de enorme

hoeveelheden benodigde bouwmaterialen. Ook kan men zien in welk jaar welk pand gereed gekomen is. C. "Herriest", met beelden van gereedgemaakte panden, verhuizingen daar naar toe, etc. Vooral ook verenigingsgebouw "Westkapelle Herriest" krijgt grote aandacht. Misschien zal zelfs als extra in de ontmoetingsruimte de uit rond 1950 daterende "kapperswand" van de voormalige kappers Van Rooijen en Lievense opgebouwd worden, compleet met de originele stoelen.

..... en ik heb er een liedje van gemaakt

Een bijdrage van onze zingende reporter Jan Kaland

Morgenrood

Onverwacht, onverwacht, wordt de levensloop volbracht

Gisteren nog te paard gestegen, nu op 't slagveld neergezegen.

Morgen reeds in 't koele graf

"En zo gaat Japie naar de bliksem toe", dat was vroeger op 't stad'uus een gevleugeld woord van Wim Dieleman, als zijn besomeringen weer eens de overhand kregen. En alle treurnis en schraalheid, die het mensdom zichzelf steeds oplegt, geven hem gelijk. Wie zou er geen zwartkijker van worden. Bij zo'n winterdip kan het zwaarmoedige versje *Morgenrood*, dat ik vond in mijn 'familiearchief' weinig vertroosting bieden. Zou je denken.

Maar een lach en een traan zijn als communicerende vaten. Jantje huilt en Jantje lacht, daar kun je het hele leven mee samenvatten. Of andersom, *Himmelhoch jauchzend, zum Tode betrübt*, in de verheven taal van Goethe. Een dubbel gevoel, bedoel ik maar, en dat is juist wat ons bekruipt in de typisch Westkapelse muziekcultuur, het zingen van "ouwerwesse". Oorlogsleed, schipbreuk, versmadede liefde, door booswichtigheid bedreigde onschuld, 't is altoos geweest en tandengknars. Maar we moduleren makkelijk van

mineur naar majeur. Juist door het bezingen van 's werelds rampspoed, zijn we ertegen gewapend en kunnen we ons hartstochtelijk overgeven aan feesten en bacchanalen. Wat zijn dat toch voor liedjes, die ons van zwartgalligheid naar euforie kunnen voeren? Volksliederen, heten ze ook wel en die benaming is verzonnen in de tijd van de Romantiek (19^e eeuw) door de Duitse filosoof Herder. Een volkslied stamt volgens Herder uit een rijk verleden en is steeds van mond tot mond doorgegeven. Rationalisten waren er niet zo kapot van. En niet ten onrechte, want ook de eigenvolk-best-fanaten waren dol op deze liedjes. Hoe dan ook, veel van onze ouwerwesse passen wel een beetje in de definitie van Herder. Maar Westkappels zijn ze beslist niet. Wat wij ouwerwesse noemen, is een bonte verzameling van volks- en straatliedjes en verhalende liederen, die rondtrekkende troubadours overbrachten op markten en kermissen. Van alle tijden uit alle windstreken, kijk maar eens in Duitse liedboeken:

O Straâburg, o Straâburg, du wunderschöne Stadt

Darinnen liegt begraben ein manniger Soldat.

In honderden jaren oude liedboeken *Als het Antwerps Liedboek* (1544) en *Souterliedekens* (1540) komen al versies voor van liedjes die ons nu nog steeds aanspreken. *Het Ruitertje*, *Het Groenlands Straatje* en *Klein nachtegaaltje vogeltje schoon*, dat zijn zulke oer-ouwerwesse. *Slaap je of waak je of ben je half dood, van je limme domme dijn*, Maarten Pouwelse en zijn vrouw zongen het in 1962 op de radio bij "Onder de groene linde".

Wat in 17^e-eeuwse schilderijen wel 'disguised symbolism' heet, vinden we in zekere zin ook in deze oude liedjes. De nachtegaal staat van oudsher voor minnebode. Vrijen en zich overgeven aan het genot der liefde wordt verbeeld met 'den coelen wijn drincken' en ook met 'in

't groene gaen'. De rozemarijn is het zinnebeeld van droefheid of het graf.

Ouwerwesse zingen is niet ouderwets maar trendy. En dat heeft zeker ook te maken met de moderne maar melancholieke hang naar nostalgie. De Renaissance van de Romantiek, zeg maar.

Zo de ouden zongen

Ooit bestond de gedachte dat het snel gedaan zou zijn met de ouwerwesse. André Louwerse, een oud-Westkappelaar die in Hilversum bij de radio werkte, voelde zich daarom geroepen om in 1964 zijn 'Volksliederenarchief Westkapelle' te maken. Dat moet nog ergens in het gemeentearchief zitten. Nu weten we dat het anders gegaan is. De ouwerwesse zijn populairder dan ooit en het archief van onze radioman bevat maar een klein deel van alle liedjes die nu jong en oud zo graag meezingt.

Leuk is het wel, die revival van onze ouwerwesse en laten we er ook zuinig op zijn. Veel liedjes horen niet alleen bij ons cultuurgoed maar zijn ook muzikale en poëtische briljanten.

Luister naar *De Schildwacht* uit de Pruisische militaire traditie en huiver:

En weder dondert haar in 't oor:

Wer da ?, de derde keer.

Nu wil zij roepen....., maar een schot vlamt uit haar zoons geweer .

Of de hunkering in het Lied van de pelgrim: *Hij nadert het huisje, hij wil het betreên maar neen hij moet verder, moet verder heen.*

Een schoon loflied op de mei en de natuur:

Ik zag zo menig pluimgediert dat door velden en bossen zwiert.

Deze emotievolle lyriek en de sprankelende melodieën hadden zo kunnen komen uit *Die Winterreise* of *Die schöne Müllerin* van Schubert en Müller.

In onze van oudsher wat antimilitaristische, gezagwantrouwende traditie vielen de ook vroeger al veel voorkomende aanklachten tegen de oorlog en het soldatenleven in goede aarde. *Oorlogstoneel wat zijt gij wreed*, het *Lied van een marktenter, Sedan, De Klassiaan* en ook *Achter in het stille klooster*, ze spreken duidelijke taal.

Door de Boerenoorlog (1899-1902) geïnspireerd is *Lage wraak van Engeland*. Dit is een protestsong *avant la lettre*, die met de woede over de concentratiekampen en een felle uithaal naar Chamberlain niet wezenlijk anders is dan het Vietnampamflet *Welterusten meneer de president*. De Nederlandse aversie jegens Engeland over het optreden tegen onze

"broeders" in Zuid-Afrika werkte nog door tot in de 1^e wereldoorlog. Het kan ook te gek worden. *In 't verre Transvaal* gaat over de Slag bij Elandslaagte (1899) en daarin staan onze echte Germaanse reuzen met goed boerenbloed en 'with God on our side' tegenover de Britse duivel. Een stuitende verheerlijking van de eigen aard vind je ook in *In het zuidelijk gedeelte*, over de 10-daagse veldtocht na de afscheiding van België (1831).

Toch zijn de liedjes over waargebeurde drama's een welkome geschiedenisles.

Napoleon is een veelvoorkomend thema en ook schipbreuken waren spraak- en liedmakend. Het verhaal van de Titanic (1912) kennen we allemaal en de tekst van ons liedje is bijna het filmscenario.

Ook het buiten Westkapelle niet zo bekende *De Willem II* bezingt een waargebeurde tragedie. De 'Prins Willem II' was in 1910 onderweg van Amsterdam naar Paramaribo. Het schip is nog gezien voor Ouessant in Bretagne en is daarna naar men aanneemt in een zware storm vergaan. Van schip en opvarenden werd nooit meer iets vernomen.

In mijn familieschriftje is in 1944 de realistische scheepsrampsong *De Storm* opgetekend, met daarin het naargeestige couplet:

Later werd het lijk gevonden, naakt en met geschonden hoofd

En onwetenden beweren, dat het lichaam was beroofd.

Kan het erger? En kan iemand het vers nog zingen?

Niet altijd huilen we bittere tranen. Soms vervliegt de ernst van het verhaal onbedoeld als de tekst in de loop van de tijd is verbasterd.

Een hilarisch niveau in tekstverbastering bereikte een vochtminnende vrijgezel, die figureert in talloze anekdotes. Zonder te blozen vertaalde die 'k *Zit hier op mijn duivenplatje op zolder* met *Ik lig hier op mijn buikje plat op zolder*. Een melodramatisch moment uit *Het vrouwtje van Stavoren* bezong hij als *Zij lachte en greep erin*.

Scabreuze liederen zijn er ook volop en die kunnen we even passievol zingen. Het valt op dat zulke liedjes nogal eens over de molenaar gaan en ook dat is een symboliek. In oude teksten wordt de molenaar vaak voorgesteld als een obscene figuur en staat het malen der molenstenen gelijk aan de liefde bedrijven. Met een kreupel rijm kun je toch, helemaal in de geest van *Mother's little helper*, verslavingswanhoop en armoe schaterend onder tafel zingen:

M'n vrouwtje lust graag bitter en daarom heb ik haar beloofd

Als zij m'n jasje wil maken, een pintje voor haar loon

Ja, ik weet het, it's only rock 'n roll but I like it. Een vaesje waarover ik alleen maar mijn schouders kon ophalen, is *Dwars door de buien*. Tot ik Cecilia Bartoli hoorde, een mezzosopraan die wèl 't oendervleis op je armen weet te krijgen. Okay, ze zong het in het Italiaans, maar dan nog, Cecilia Bartoli die *Dwars door de buien zingt*, dan lul je even niet meer. Het bleek niet alleen een ouwerwessen te zijn maar ook een aria uit een opera van Mozart. Dat eist een verklaring. Amadeus deed op zijn reizen ook Nederland aan. Om redenen die er nu niet toe doen, verzeilde hij toen in Westkapelle. Slenterend door de Zuidstraat hoorde hij uit een herberg muziek en luid gezang. Nu was "Herberg voorbij" toch al niet Mozarts motto, als muzikaal wonderkind kon hij een community singing zeker niet weerstaan. Hij ging naar binnen en werd gepakt door het voor hem exotische en extatische feestgedaver met de tafels vol flessen. Terug in Salzburg zette hij zich door nieuwe indrukken overmand achter zijn klavecimbel met een meesterwerk als resultaat. *Dwars door de buien* transposeerde hij rimpelloos in *Voi che sapete*. De fêêste van Fiemel leeft voort als *Le nozze di Figaro*. Zo is het gegaan, het kan niet anders.

Winter 2006/2007, Jan Kaland

Reacties museumbezoekers

Wij hopen dit voorjaar een nieuwe mijlpaal te bereiken: de 33.333ste bezoeker. De reacties van bezoekers zijn onverminderd leuk.

"Een zeer interessant, leerrijk bezoek. En bijzondere dank aan onze gids. Fabiënne en Jaques (België)"

"Kijk in de verleden tijd, goed gedaan! Jos de Nooijer"

"Dit is een heel mooi museum. Mijn oma heeft de oorlog ook overleefd. Ellen"

"Zeer goed en gedetailleerd geheel t.a.v. 1944. Goed vergelijk materiaal met nu. Ludwig van Dijk (Stichting Sporen van de oorlog Mill)"

De krant op tafel

Vanaf januari 2007 presenteert het Polderhuis permanent een bijzondere collectie kranten, folders, affiches en propaganda uit de periode 1935 tot 1960, geordend in een achttal kikkappen. De mappen staan in de TV-kast in de ontmoetingsruimte. De kranten, folders en andere documenten komen allemaal van particulieren. Hierdoor is een bonte bijna willekeurige collectie ontstaan die varieert van officiële mededelingen, provinciale en landelijke kranten, NSB materiaal, Staatscourant tot en met twee Duitse kranten uit 1934 en 1940 waarin Hitler als legale leider van Duitsland veelvuldig in het nieuws is. Als je al die kranten zo bekijkt, dan trekt de wereld langs je heen. De grote gebeurtenissen worden door kleine lokale berichten afgewisseld en zetten de geschiedenis daarmee in een soms bizar licht.

Zoals: In de krant *De Zeeuw* van 11 mei 1940 wordt gewaarschuwd tegen hamsteren. Met ingang van 10 mei werd een verordening van kracht dat men niet méér levensmiddelen mag kopen dan het gezinsverbruik voor één dag. In dezelfde krant staat in het vrouwenhoekje een recept voor spinaziesoep. Het is een dag na de overgave van Nederland, een dag na de capitulatie. In *De Zeeuw* van 23 juni 1941 staat een overzicht van de voedselbonnen van die week. Bon 20 is voor 50 gram vlees. Op een andere pagina staat een artikeltje over de stijgende vraag naar konijnen als huisdier voor de liefhebberij. Twee weken later staat in de *Volkskrant* van 7 juli 1941 dat er een damesrijwiel is gestolen en teruggevonden zonder banden. Burgers krijgen vervolgens te horen dat opschriften op muren en schuttingen worden gezien als een vijandelijke uiting tegen het Duitse volk en zijn leiding. Woensdag 7 juni 1944 vermeldt de *PZC* dat er 22 doodvonnissen worden voltrokken voor onder meer overvallen op distributiekantoren. In de zelfde krant biedt iemand 3 knotten babywol aan in ruil voor 3 knotten gewone wol. De editie van de volgende dag brengt het bericht dat de geallieerden de Duitse stellingen in Rome binnendringen en er is een vermelding dat er in Westkapelle een das, een snoer koralen en een portemonnee met inhoud is gevonden. Twee dagen later lezen we dat er zware gevechten zijn aan de Franse kust, dat er doodvonnissen zijn voltrokken

3 October in Westkapelle.

3 October 1944. Vandag is het een jaar geleden, dat de Westkappelse zeedijk in stukken werd gebombardeerd. 3 October werd een historische datum voor het eiland Walcheren. Ieder jaar zal dien dag ons herinneren aan de ramp, die Walcheren heeft getroffen.

Een jaar is voorbij. We weten het wel, het is een korte tijd. Er is in de afgelopen 12 maanden zoveel gebeurd.

Maar voor de Zeeuw, en vooral voor ons bewoners van Walcheren, zal toch steeds 3 October als een dag van verschrikking in ons geheugen gegrift blijven.

We willen hier geen historisch overzicht geven. We herinneren ons nog zoo goed alle gebeurtenissen van dien 3 October 1944. De pamfletten die neerdaarvallen, de Engelse radio die steeds de waarschuwing herhaalde:

«Bewoners van de eilanden in de omgeving van de rivier de Scheldt: Het is dringend noodzakelijk dat u zich spoedig naar het vasteland begeeft. Het is niet aan u te denken dat u hier gebombardeerd zullen worden. Het is dringend noodzakelijk dat u zich spoedig naar het vasteland begeeft. Het is niet aan u te denken dat u hier gebombardeerd zullen worden.»

Men besprak de waarschuwing en zocht stem bij elkaar. Wat zullen we doen? Waarheen? Was ons eiland niet één verwoest gebied?

Op dien morgen van den 3 October 1944 trok een ware volkswaereld naar de westkust. Walcherens bewoners werden opgejaagd. Feitelijk zijn ze nu nog niet tot rust gekomen.

Ook in het vriendelijke dorpje onder aan den nachten zeedijk, was de stemming angstig en nerveus. Men kon het niet geloven, dat de «Dijk» zelf het offer voor de bestrijding zou moeten brengen. De gedachten liepen op de vijandelijke stellingen op en rond den dijk, het doeksel van de bommen zouden worden.

Sommige dorpsbewoners trokken weg, maar de meesten, hoewel als zo zijns, koelen niet inzien, dat een ramp dreigde, wilden er ook niet aan denken.

Het middaguur naderde. Men sprak veel met elkaar, maar een besluit nam men niet. Waarom zou men hier en haard verlaten?

Het werd 1 uur. Van uit een zwol het geruis van vliegtuigmotoren aan. Men tuurde over den dijk. Een onafzienbare rij zwarte stippen naderde ons eiland: groots viermotorige bommenwerpers vloegen op Westkapelle aan. De aders stakten. Minuten van ontzettende spanning volgden. Het was om 12.30 uur, toen de eerste bommen vielen. Het was om 12.30 uur, toen de eerste bommen vielen.

een kwartier in het nachtrit van den dood. Wachtend op het einde, al was het van het leven. In deze haast ontrendend geweld had het leven geen waarde meer. Alleen de dood kon uitkomst geven.

Wiek een ontzaglijk leed heeft het sters Westkappelse volk in die middaguren van den 3 October geleden. Iedere man, iedere vrouw, elk kind heeft hier het ergste drama van zijn leven doorgeworven.

Het leek iets onverschillig, dat men toch nog levend uit deze verschrikking te voorschijn kwam.

«Bewoners van de eilanden in de omgeving van de rivier de Scheldt: Het is dringend noodzakelijk dat u zich spoedig naar het vasteland begeeft. Het is niet aan u te denken dat u hier gebombardeerd zullen worden. Het is dringend noodzakelijk dat u zich spoedig naar het vasteland begeeft. Het is niet aan u te denken dat u hier gebombardeerd zullen worden.»

«De „Arke“ was een ruwe zand- en moddervlakte waarover het blaaasstromende seawater reeds heen stroomde. Men wilde familie, vrienden en kennissen zoeken. Waar stonden hun huisjes? Het was niet meer te zien. En het water kwam. Ze moesten vluchten, weg uit dit verwoest dorp, weg van den kapotgebombardeerden dijk.

Tegen den avond trok een lange ruwe zand- en moddervlakte waarover het blaaasstromende seawater reeds heen stroomde. Men wilde familie, vrienden en kennissen zoeken. Waar stonden hun huisjes? Het was niet meer te zien. En het water kwam. Ze moesten vluchten, weg uit dit verwoest dorp, weg van den kapotgebombardeerden dijk.

Westkapelle riep om hulp. Er was op het dorp geen ar. Iedere man, iedere vrouw, elk kind heeft hier het ergste drama van zijn leven doorgeworven. Het leek iets onverschillig, dat men toch nog levend uit deze verschrikking te voorschijn kwam.

«Bewoners van de eilanden in de omgeving van de rivier de Scheldt: Het is dringend noodzakelijk dat u zich spoedig naar het vasteland begeeft. Het is niet aan u te denken dat u hier gebombardeerd zullen worden. Het is dringend noodzakelijk dat u zich spoedig naar het vasteland begeeft. Het is niet aan u te denken dat u hier gebombardeerd zullen worden.»

Men jongen was aan het graven op een plaats waar hij vermoedde, dat zijn vader, broer en zuster bedolven lagen.

Hier moest leiding gegeven worden. Dokter Huygens, de te Westkapelle gestationeerde assistent-Boone en de heer Westerbeke, namen deze leiding krachtig ter hand.

Omze vrijwilligersploeg kreeg opdracht de sachtsterven van onder den dorpsdijk te herstellen. Een afschouwelijk drama had zich daar afgespeeld. Toen het bombardement begon, hadden ongeveer 50 mannen, vrouwen en kinderen onder den molen een schuilplaats gezocht. De molen werd door een bom getroffen en een deel van de molen werd gesloopt. Een aantal overleefde bleef in leven.

Toen de laatste bommen vielen, waren althans vijftien personen te zien. De meesten waren gewond. De vrouw en moeder moest achterblijven. Een jonge vrouw van 30 jaar werd eveneens naar boven gehaald, doch toen moesten alle verdere pogingen gestaakt worden.

Het water kwam. Het drama volbrak zich. Families werden gescheiden. Het water kwam. Het drama volbrak zich. Families werden gescheiden. Het water kwam. Het drama volbrak zich. Families werden gescheiden.

Op dit moment, dat al de eilanden boven de wateren moddervlakte uitstak, besloten wij ons. Ieder had een taak. Met een paar honderd oerz de zware motoren werden getrokken. Pas toen kon begonnen worden de zware balken naar te slepen, de molen stuk te slaan en het punt te verwijderen. Het was een zware taak. Nu een spoor er links, dan weer rechts van ons een tiddom, geallieerde lagen vloegen in vliegtuigen door het gat van den dijk, granaten sloeten over ons heen, bommenwerpers vloegen rond. Het was om 12.30 uur, toen de eerste bommen vielen.

PZC, vrijdag 9 juni 1944: Amerikanen bezetten delen ten westen van Rome en Mej. A.F.B. fietste in de Vlissingsestraat in de verboden richting en kreeg hiervoor een politionele waarschuwing. Verder het volgende geheimzinnige bericht "Kon niet komen woensdag, kom zondag 3 uur bij de Steenen Beer Vlissingen".

PZC, maandag 12 juni 1944: Geallieerden hebben bruggen hoofdstelling in handen gekregen en een miniadvertentie: Mijn klein model accordeon voor grammofonplaten?

PZC, zaterdag 23 februari 1946: Comite 'Walcheren moet droog' roept inwoners van Walcheren op geld te doneren voor een afscheidsfeest voor de werkers.

PZC, donderdag 21 juli 1949: Bericht over het toegenomen houtgebruik over de hele wereld, waarschuwingen m.b.t. ontbossingen. Toen zag men het gevaar al in. Verder won Coppi de 17e etappe van de Tour de France.

Het is leuk om op deze manier door de tijd te dwalen. Heeft u zelf nog artikeltjes of kranten uit de periode 1930 tot 1950.... Wij zijn er blij mee. De krantenpagina's worden losgeknipt en in stevige doorzichtige hoezen gestopt. Op die manier kan iedereen er van genieten zonder dat er al te veel kan gebeuren.

Wasschappelse Dag?

Het gonst al van de geruchten, komt er een Wasschappelse Dag of komt er een heel week-end? Om een eind te maken aan alle speculaties willen we hier even op in gaan. We hebben gedacht aan een weekend, vol muziek en folklore. Maar daarnaast was er een evenementenlijst die alleen maar langer werd. We moesten keuzes maken. Zowel financieel als met de beschikbaarheid van vrijwilligers. Voor 2007 en 2008 hebben we besloten géén Wasschappelse Dag te organiseren maar meerdere leuke activiteiten die ook een hoog 'onder ons' gehalte kunnen hebben. Voor 2009 gaan we dan fors uitpakken met een Wasschappelse feestdag, het museum bestaat dat vijf jaar en de eerste aanzet daartoe dateert dan van 10 jaar terug. Dus geen Wasschappelse Dag maar meerdere Wasschappelse momenten.

Memoria Walcheren 40-45

De komende zomer én herfst organiseren we drie maal fietstochten langs oorlogsmemoria en twee maal wandeltochten. De wandeltochten worden uitgezet en begeleid door de wandelvereniging de Vrolijke Tippelaars. Er zijn vier afstanden, vertrek en eindpunt is het Polder-

voor verboden wapenbezit én dat er in Westkapelle een pet en een zwarte dameshandschoen zijn gevonden.

Het zijn verhalen en berichten die de wereldoorlog dichterbij brengen én laten zien dat het dagelijkse leven ook toen gewoon doorging.

Andere bijzondere berichtjes

De Zeeuw, zaterdag 27 april 1940: 40 are bouwland aan de Slaakweg in Westkapelle verkocht aan W. Minderhoud Cz. voor 888 gulden. Dat waren nog eens prijzen.

De Zeeuw, 17 juni 1940: Distributie textiel: mannen en jongens van 15 jaar en ouder mogen per 1/2 jaar kopen: (1 trui of pullover, 2 stuks ondergoed, 3 paar kousen). Meisjes en vrouwen, per 1/2 jaar (1 trui, 2 jurken, 1 schort en per 3 maanden 2 stuks ondergoed). Wat een verschil met nu!

PZC, dinsdag 6 juni 1944: Invasie begonnen op Normandië, Te ruil: damespantoffels maat 36 voor schoentjes voor kind van 1 jaar;

Onbevoegd hengelen in de Seisvest, 3 personen zijn bekeurd.

huis. Op de routebeschrijvingen staat korte informatie over de Memoria die men onderweg tegenkomt. Deelnemers die de wandelingen afsluiten met een complete

stempelkaart krijgen een lintje van het Polderhuis. De fietstochten worden georganiseerd door het Polderhuis en zijn tevens puzzeltochten. Ook hier meerdere afstanden met vertrek en aankomst in het Polderhuis. Deelnemers die de tocht goed hebben afgelegd (ingevulde puzzel- stempelkaart) krijgen een lintje. Onder de goede oplossingen van de puzzels worden een aantal prijzen verloot.

De fiets- en wandeltochten sluiten aan bij een boekje dat wordt uitgegeven "Memoria Walcheren 40-45". In dit handige A5 boekje vindt men informatie over *alle* monumenten en herdenkingstekens op Walcheren die refereren aan de oorlog. Daarnaast informatie over de restanten van de Atlantikwall op Walcheren (bunkers, tobroeks, haaiantanden, tankmuur, kabelbunkers). De memoria zijn per dorp en stad gerangschikt en in kaart gebracht. Een handig boekje dat niet mag ontbreken als je op pad gaat. Het boekje is een coproductie met Stichting Bunkerbehoud. Te koop vanaf medio juni.

U wilt wat voor het museum doen?

Indien u voorwerpen, oude kranten, bijzondere foto's of geschreven verhalen hebt.... Geef een briefje af in het Polderhuis met uw naam en adres en wat u wilt geven of uitlenen. Wij nemen contact met u op. Wilt u een donatie doen? Maak een bedrag over wat u wilt missen op rekening 31.44.18.334 en u krijgt een leuke kaart thuisgestuurd. Indien u 35 euro kunt/wilt missen... daar krijgt u een Vriendenpas en een klein cadeautje voor. Met de Vriendenpas kunt u 12 maanden lang het museum gratis bezoeken. Alle donaties worden uitsluitend gebruikt voor nieuwe exposities!

Berichten van derden

Schoolvoetbal

Op de woensdagen 4 en 11 april wordt weer het toernooi "Schoolvoetbal Dorpen op Walcheren" gehouden. Zoals altijd in Westkapelle, Sportpark Prelaat. De jongens spelen op 4 april, de meisjes op de 11^e. Beide woensdagen starten om 13.00 uur en de prijsuitreiking is om 17.45 uur.

Wielerronde

Op woensdag 18 juli wordt de 32^e Wielerronde Westkapelle verreden, door A- amateurs, veteranen, B-amateurs en S.P' ers. Start om 20.15 uur. Om 19.00 uur eerst een Stratenloop voor wedstrijdathleten en trimmers. Rondemiss is Ilse Verhage.

Verenigingennieuws

Er zijn veel verenigingen in Westkapelle. Sommigen zijn erg bekend omdat ze zelf regelmatig van zich laten horen (muziek en koren) of wat laten zien (gym, sport en toneel). Maar er is meer.... Wilt u uw vereniging eens echt in het zonnetje zetten? Lever een foto en een stuk tekst aan en als er plaats is dan nemen we het mee in een van de komende nummers van het Polderhuis Blad. Zoekt u vrijwilligers, heeft u een jubilaris, wilt u iets verkopen..... laat het weten en we besteden er graag aandacht aan.

Avondmarkt

Vorig jaar zijn er in de zomer drie braderieën georganiseerd in de tuin van het museum. Al zat het weer voor het houden van een braderie niet mee, toch konden we terugkijken op drie geslaagde evenementen. We hebben daarom besloten ook dit jaar weer tuinbraderieën te houden. Noteert u alvast de volgende dagen: woensdag 4 juli Smikkeldag; woensdag 18 juli Van Zoi tot Mooi; en woensdag 8 augustus Kunst en Kunstig. Op vrijdag 22 juni doet het Polderhuis mee aan de Zeeuwse museumnacht. Het museum is op deze dag tot 23.00 uur open. Vanaf 17.00 uur organiseren we een avondmarkt voor verzamelaars en hobbyisten. Iedereen die een leuke, gekke, bijzondere verzameling of hobby heeft, wordt uitgenodigd om op deze avond zijn of haar verzameling aan het publiek te laten zien. Natuurlijk kan er op deze avond geruild en verkocht worden en wie weet, legt u leuke contacten met andere verzamelaars. Vanaf 20.00 uur wordt de avond opgeluisterd met muziek m.m.v. Rene Conté en zijn band de Arrows, zang Réne Conté, onder het genot van een hapje en een drankje. In het volgende Polderhuisblad leest u hierover meer. Wilt u zich alvast aanmelden om zeker te zijn van een plaats?

Belt u dan naar het museum tel.: 570700, stuur een e-mail naar info@polderhuiswestkapelle.nl, of loop even langs.

Datum	Evenement	Plaats
tot en met 20 mei, overdag	Expo Tijdfragmenten Wasschappelse Zeedijk	Ontmoetingsruimte
Vr. 27 april, overdag	Expo Kindermuseum Spaar en Bewaarmuur	Ontmoetingsruimte
30 apr. Koninginnedag, avond	Zing maar mee, 20.00 tot 22.00 uur	Westkapelle Herrijst
25 mei t/m 28 juli, overdag	Expo Zeeuwse Juweeltjes, heden en verleden	Ontmoetingsruimte
di.19juni, avond	Slagwerkgroep	In museumtuin
vr.22 juni, avond	Avondmarkt + Zeeuwse museumnacht	In combinatie met muziek in museumtuin
Di.3 juli, overdag	Memoria tocht Walcheren 40-45 (fietstochten)	Fietstochten– start en finish museumtuin
Wo.4 juli, overdag	Smikkeldag	Museumtuin
Vr.13 juli, avond	Zomeravondconcert ONDA-OKK	Museumtuin
Wo.18 juli, overdag	Van zoi tot mooi	Museumtuin
Vr.20 juli, avond	Zing maar mee in de tuin	Museumtuin
1 aug. T/m 30 sept. , overdag	Expo Paalvast in het Polderhuis	Ontmoetingsruimte
di.7 aug. , overdag	Fietstocht Terres des Hommes	Met Wasschappels Kwartet en demonstratie Blokjesploeg
Wo.8 aug. , overdag	Kunst en kunstig en kleurwedstrijd	Museumtuin
Za 8 sept., overdag	Monumentendag Monumenten 20e eeuw	Museumtuin
Zo.10 sept. , overdag	-Jazz by the sea	Museumtuin
Za. 15 sept., overdag	Memorie tocht Walcheren 40-45 (fietstochten)	Fietstochten– start en finish museumtuin
Za. 29 sept, overdag	Memorie tocht Walcheren 40-45 (wandeltocht)	Organisatie De Vrolijke Tippelaars – start en finish museumtuin
Vr.12 okt., overdag	Week van de geschiedenis Wonen in Nederland	Museum
Vr.12 okt., overdag	Inleveren kleurwedstrijd Zie 8-8	Museum
Za. 13 okt, overdag	Prijzuitreiking kleurwedstrijd Een onafhankelijke jury bepaalt de winnaar	Museum
14/20 okt., overdag	Tentoonstelling kleurplaten	In de herfstvakantie worden de kleurplaten tentoongesteld in de ontmoetingsruimte
Wo.17 okt., overdag	Weten-Week Topje van de ijsberg	Museum
Za 21 okt. , overdag	Memorie tocht Walcheren 40-45 (fietstocht)	start en finish museumtuin
Za.27okt	Memorie tocht Walcheren 40-45 (wandeltocht)	Organisatie De Vrolijke Tippelaars – start en finish museumtuin
Wo.31 okt	Week Zeeuwse Boek Waarschijnlijk een lezing	Ontmoetingsruimte Polderhuis

*Vanaf 1 april is het Polderhuis
weer elke dag open van 10.00 tot 18.00 uur.*

Te koop in het Polderhuis

Colofon

Het Polderhuis Blad

Kon. Julianastraat 19, Westkapelle, Tel.: 0118 572301

E-mail: info@polderhuis-westkapelle.com

Website : www.polderhuis-westkapelle.com

Rekeningsnummer 314418334

Redactieleden van deze editie:

museumstaf (Yvonne van Beekhuizen,

Marjan Minderhoud, Huib Westerbeke,

Piet Minderhoud, Ivo van Beekhuizen en Ada van Hoof)

Gastschrijver: Jan Kaland

Vormgeving

Lianne van Klinken, PROgrafici, 0113 257333

Nummer 35 komt uit eind mei. Sluitingsdatum voor kopij 21 april.